

ارزیابی تأثیر مورفولوژی رودخانه کارون در مکان‌یابی احداث سازه شناور بر روی بستر رودخانه در بازه شهر اهواز

امیر باقری فرد^۱

۱- کارشناس ارشد مهندسی عمران-آب، کارشناس واحد مطالعات و طراحی شرکت مهندسی مشاور دزآب
oxin63@yahoo.com

خلاصه

زیباسازی شهر همواره در بین کارشناسان مسائل شهری از دو بعد کارکردی و بصری مورد مطالعه قرار می‌گیرد. "بعد کارکردی" به جنبه‌های عملکردی عناصر محیط و "بعد بصری" نیز به مقوله رنگ، فرم و ترکیب فضا و محیط می‌پردازد. بعد عملکردی عناصر، المان، مبلمان و طراحی-های منظر شهری بیشتر با جسم شهروندان تأثیر گذار است. بنابر این محیطی زیبا است که انسان در آن هم از نظر جسمی و هم از نظر روحی احساس آرامش و راحتی نماید. رودخانه کارون به عنوان نماد شهر اهواز از دیرباز از اهمیت ویژه‌ای برای کارشناسان مسائل شهری برخوردار بوده است. به-همین منظور طرح احداث سیستم سازه فواره شناور بر روی بستر رودخانه مطرح گردید. از آنجایی که رودخانه کارون دارای فیزیوگرافی و مورفولوژی فعال است انتخاب مکان احداث سازه شناور به‌جهت پایداری و تأمین آب مورد نیاز آن منوط به شناخت کاملی از مورفولوژی رودخانه در بازه شهر اهواز می‌باشد. پس از بررسی گزینه‌های متفاوت، اجرای این سیستم شناور در حدفواصل پل هشتم (کابلی) و پل پنجم پیشنهاد گردید.

کلمات کلیدی: سازه شناور، مورفولوژی، کارون، اهواز

۱. مقدمه

شهر اهواز به‌عنوان هفتمین کلان‌شهر ایران و با جمعیتی حدود یک میلیون و پانصد هزار نفر در جنوب‌غربی ایران واقع شده است. این شهر همانند سایر شهرهای ایران و جهان نمادهای طبیعی و مصنوعی متعددی داشته که آن را از سایر نقاط ایران متمایز می‌سازد. رودخانه کارون به‌عنوان پرآب‌ترین رودخانه کشور و تنها رودخانه قابل کشتیرانی از مرکز شهر اهواز عبور می‌نماید. سواحل این رودخانه در بازه شهر اهواز از دیرباز محلی جهت تفریح و استراحت ساکنان شهر و بازدید سایر هموطنان به‌هنگام مسافرت به این شهر بوده است. لذا زیباسازی و ساماندهی رودخانه در این محدوده از شهر مورد اهتمام قرار گرفته است. طرح احداث فواره شناور بر روی بستر کارون به‌عنوان اولین سیستم سازه فواره شناور در خاورمیانه نیز در همین راستا مدنظر سازمان زیباسازی شهرداری اهواز قرار گرفته است. طراحی این سیستم شامل جانمایی، مطالعات هواشناسی و هیدرولوژی و هیدرولیک، کیفیت آب، رسوب، طراحی سازه و طراحی الکترومکانیکال است. در این تحقیق به تأثیر مورفولوژی و فیزیوگرافی رودخانه کارون در جانمایی طرح موردنظر پرداخته می‌شود.

۲. موقعیت طرح

محدوده در نظر گرفته شده برای اجرای طرح، حدفواصل پل سوم تا پل پنجم در محدوده شهر اهواز بوده است. این بازه از رودخانه کارون برخلاف قسمت عمده آن که به‌شدت پیچ و خم دار (مناذری) بوده دارای راستایی تا حد زیادی مستقیم است. محدوده اجرای طرح در شکل (۱) مشاهده می‌گردد.

این بازه به چند محدوده کوچکتر تقسیم شده و امکان احداث سازه شناور در هر کدام از این زیربازه‌ها مورد بررسی قرار می‌گیرد:

- حدفواصل پل سوم تا پل هفتم
- حدفواصل پل هفتم تا پل سفید
- حدفواصل پل سفید تا پل چهارم
- حدفواصل پل چهارم تا پل هشتم (کابلی)
- حدفواصل پل هشتم تا پل پنجم